

Tolkning: Klocktest

Testet består av två delar:

1. **Rita en klocka:** patienten ombeds att rita en klocka som ska visa tio över elva, utan att ordet "visare" nämns i instruktionen.
2. **Rita av en klocka:** patienten ombeds att rita av en bild på en klocka som visar tjugo över åtta.

Varje del poängsätts separat. Del 2 görs endast om patienten inte ritar en godkänd klocka i del 1, för att i bedömningen öka möjligheten att urskilja vad som är svårigheten.

BEDÖMNING OCH TOLKNING

Del 1, rita en klocka

Detta testar främst visuospatial förmåga (patienten ska klara av att fördela siffror jämnt och få rätt riktning på visarna) men även exekutiv förmåga (att strukturera och ha en strategi hur man ritar en klocka) samt semantiskt minne och abstraktionsförmåga (förstå vad en klocka är, hur den ser ut och hur visarna ska vara placerade vid olika klockslag).

Klockan bedöms som godkänd (= 1 poäng) om:

- Visarna är korrekt placerade med den ena på 2:an och den andra på, eller strax efter 11:an.
- Siffrorna är ungefär jämt fördelade över hela urtavlan, det vill säga i första kvadranten ses siffrorna 1 till 3, i andra kvadranten 4–6 och så vidare.

Lindriga fel som kan ses hos både kognitivt friska och sviktande personer:

- Siffror utanför cirkel
- Börjar på 13 i stället för 1
- Romerska siffror
- Fyrkantig klocka
- Lika långa visare
- Visare som pil

Typ av fel som är vanligare vid kognitiv svikt:

- Placerar visarna fel (vanligast på 10 och 11)
- Förstår inte vad som ingår i en klocka (ritar till exempel inga visare)
- Extra linjer, som ekrar i ett hjul
- Tydlig felritning av siffror (till exempel tomt i fjärde kvadranten, fortsätter att rita siffror efter 12, det vill säga persevererar, etcetera).
- Väldigt liten klocka, < 2 centimeter (mikrografism)

Således kan ett patologiskt värde, det vill säga en inte korrekt ritad klocka, ge indikation om nedsättning i både den visuospatiala och/eller den exekutiva domänen. För att särskilja dessa måste del 2 göras, se nedan. *Notera vid bedömning att upp till 20 procent av friska äldre inte kan rita en klocka helt korrekt.*

Del 2 Rita av en klocka

Poängsättning (= 1 poäng) grundar sig på om klockan är korrekt avritad. Syftet med att be patienten rita av en klocka om hen inte klarar att rita en korrekt klocka i del 1 är att se vad som är svårigheten.

Studier visar:

- På gruppnivå har patienter med Alzheimers sjukdom oftare fel på visare och sifferfördelning och prestationen förbättras ofta när patienten ombeds att rita av en klocka (eftersom det är vanligare att svårigheten ligger i att förstå hur en klocka ska se ut, inte främst i det exekutiva och visuospatiala i att kunna utföra rituppgiften).
- På gruppnivå ses vid subkortikal sjukdom (Lewy body och Parkinsons sjukdom, subkortikal vaskulär demens, Huntington med flera) däremot mer exekutiva fel såsom siffror ritade i omvänd ordning (moturs), förvrängd cirkel, vrider pappret när siffrorna ritas ut eller persevererar – och prestationen tenderar ofta inte att förbättras vid del 2 Rita av en klocka.